

Харькова Г. В.,

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри «Англійська мова № 2»
Національного університету «Одеська морська академія»*

ТЕМПОРАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКОГО МОВЛЕННЯ В ІНДІЇ В РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУПАХ

Анотація. Стаття присвячена вивченню темпоральних характеристик мовлення носіїв індійської англійської, що є другою за поширеністю офіційною мовою в Індії. Після здобуття Індією в 1947 р. незалежності англійська мова продовжує відігравати важливу роль у житті індійського суспільства: англійська мова використовується в державному управлінні, судочинстві, бізнесі, ЗМІ, науці, освіті, а також виконує функцію мови-посередника в міжособистісному спілкуванні учасників з різними рідними мовами та виступає як засіб для досягнення соціально-економічного успіху. Вміння говорити англійською є показником престижу. Матеріалом дослідження є аудіозаписи спонтанного мовлення носіїв індійської англійської (20 уривків) чоловіків та жінок, що належать до трьох вікових груп, а саме: 20–35 років, 36–55 років, старші за 55 років, мешканців міста Нью-Делі, міст штатів Таміл-Наду, Керала та інших міст Індії. Дослідження проводилось з урахуванням гендерного та вікового факторів. Інструментальний аналіз проводився з використанням програмного пакета PRAAT 6.3.17. Обраний для аналізу експериментальний матеріал склали аудіо записи, які представлені на офіційному інтернет сайті International Dialects of English Archive. Інструментальний аналіз уможливив визначення таких темпоральних параметрів, як середня тривалість складу, коефіцієнт паузації та середня тривалість пауз, а також дистрибуція різних за тривалістю видів пауз у мовленні носіїв індійської англійської. У результаті дослідження зроблено висновки про те, що мовлення представників вікової групи 20–35 років маркується найшвидшим темпом, повільніший темп характеризує мовлення жінок двох вікових груп (36–55 років та старші за 55 років) у порівнянні з чоловічим мовленням цих вікових груп. У індійському англійському мовленні вікової групи 20–35 років домінують короткі паузи, паузи середньої тривалості – у мовленні вікової групи 36–55 років, тривалі та надтривалі паузи – у мовленні старших за 55 років.

Ключові слова: індійська англійська, інструментальний аналіз, середня тривалість пауз, коефіцієнт паузації, вік.

Постановка проблеми. Англійська наразі є другою за поширеністю офіційною мовою в Індії [1, с. 1], однієї з найбільших у світі багатомовних країн [2]. Важливість англійської мови пов'язана з її використанням в якості інструменту внутрішнього та міждержавного спілкування, мова є своєрідним «мостом» з іншими країнами. Володіння англійською мовою розглядається як «шлях до влади, престижу та багатства». Існує думка про те, що англійська представляє «кращу освіту, кращу культуру та вищий інтелект» [1, с. 1].

Англійська мова в Індії є спадщиною колоніального правління англійців, що фактично тривало з початку XVIII століття до 1947 року. Внаслідок активної політики нав'язування корін-

ному населенню мови колонізаторів в Індії склалася ситуація білінгвізму. Після здобуття Індією в 1947 р. незалежності англійська мова не зникла з її території, а навпаки, продовжує відігравати важливу роль у житті індійського суспільства: англійська мова використовується в державному управлінні, судочинстві, бізнесі, ЗМІ, науці, освіті, а також виконує функцію мови-посередника в міжособистісному спілкуванні учасників з різними рідними мовами та виступає як засіб для досягнення соціально-економічного успіху. Вміння говорити англійською є показником престижу [3, с. 19].

Наразі дослідження мовлення носіїв індійського варіанта англійської мови набуло особливої актуальності насамперед тому, що серед нових варіантів (New Englishes) він є найбільшим за кількістю мовців – 238 260 000 осіб, а з урахуванням швидкого збільшення чисельності населення Індії кількість його носіїв зростатиме [4].

Незважаючи на те, що англійською мовою в Індії розмовляють протягом тривалого часу, індійська англійська все ж зберігає певні регіональні особливості.

Регіональні особливості передусім важливі в професійному спілкуванні, оскільки вони часто допомагають більш-менш точно визначити походження, місце проживання або професійну сферу мовця.

З лінгвістичного погляду індійська англійська характеризується інкорпорацією чітких лексичних, граматичних, фонологічних і дискурсивних особливостей. Проте, незважаючи на досить широкі масштаби поширення в міжкультурному спілкуванні, цей варіант, як і раніше, залишається недостатньо вивченим у лінгвістиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню різних аспектів індійської англійської присвячені розвідки зарубіжних дослідників. Б. Качру [5] вивчає соціолінгвістичні особливості індійського варіанту англійської мови. Дослідження Р. Гаргеша [6] присвячено фонологічним особливостям індійського варіанта англійського мовлення. П. Сайладжа [7] у своїх наукових роботах розглядає не тільки фонетичні та фонологічні особливості, а й морфосинтаксичні, лексичні особливості, історію розвитку індійського варіанта англійської мови та сучасні вимовні тенденції.

Метою статті є дослідження темпоральних особливостей мовлення носіїв індійського варіанта англійської мови з урахуванням вікової належності мовців. Відповідно до мети в роботі було вирішено такі завдання:

1) проаналізовано темпоральні особливості в окремих синтагмах та фразах загалом; 2) визначено спільні та відмінні просодичні темпоральні особливості мовлення носіїв індійського варіанта англійської мови в досліджуваних вікових групах.

Об'єктом дослідження є мовлення носіїв індійської англійської.

Предметом дослідження є темпоральні особливості мовлення носіїв індійської англійської з урахуванням вікової належності мовців.

Матеріалом дослідження слугували фрагменти спонтанного мовлення носіїв індійської англійської (20 уривків) чоловіків та жінок, що належать до трьох вікових груп, а саме: 20–35 років, 36–55 років, старші за 55 років. Обраний для аналізу експериментальний матеріал склали аудіо записи, які представлені на офіційному інтернет сайті International Dialects of English Archive [8]. Інформанти є мешканцями міста Нью-Делі, міст штатів Таміл-Наду, Керала та інших міст Індії.

Дослідження проводилось у два етапи: 1) перцептивний аналіз мовленнєвих відрізків; 2) інструментальний аналіз з використанням програмного пакета PRAAT 6.3.17 [9]. Функціональний інструментарій опрацювання мовленнєвого сигналу системи PRAAT широко використовується українськими та зарубіжними дослідниками в галузі фонетики та фонології.

Виклад основного матеріалу. Темп є тим модифікатором, який відіграє важливу роль у передачі змісту висловлювання. Саме тому він піддається змінам у різних комунікативних ситуаціях. Численні дослідження підтверджують, що темп мовлення змінюється з віком, наприклад, люди похилого віку говорять повільніше, ніж представники молодого покоління [10; 11]. Темп також передає емоційний стан мовця, тому емпатична функція є однією з основних функцій темпу.

Співвідношення віку та інших соціальних факторів різняться залежно від культури того, хто говорить. Вікові параметри зазвичай тісно пов'язані з гендерною належністю особистості. Так, наприклад, досягнення повноліття може мати різні вікові позначки в залежності від статі мовця. Віковий показник набуття сімейного, юридичного та інституційного статусу також варіюється в чоловіків та жінок. Деякі дослідники виділяють загальну закономірність між статтю та віком мовця, згідно з якою жінки з віком стають більш незалежними, активними та енергійними, тоді як чоловіки з віком набувають більшої залежності від інших, стають пасивними та надмірно чутливими. Етнічні розбіжності в суспільстві припускають співіснування різних вікових систем в колі однієї соціальної групи, тому біологічний вік особистості не завжди збігається з її соціальним віком і статусом навіть в межах єдиного мовного співтовариства. Класова специфіка також впливає на вікові системи співтовариства. Наприклад, перехід у доросле життя настає набагато раніше для молоді з робітничого середовища, ніж для представників із середнього класу. Отже, можна припустити, що і мовні засоби, які використовуються представниками цих соціальних верств суспільства, будуть різними [12]. Урахування подібних нюансів важливе для аналізу мовленнєвих характеристик різних вікових груп, а їхня взаємодія також є значущою для будь-якого соціолінгвістичного дослідження.

Дослідження темпоральних особливостей мовлення носіїв індійського варіанта англійської мови проведено з урахуванням таких параметрів:

1) тривалість усіх синтагм (t мс); 2) кількість складів у всіх синтагмах; 3) середня тривалість складу в синтагмі (СТС) (t_s мс); 4) коефіцієнт паузації (K_p); 5) тривалість усіх міжфразових, міжсинтагменних і внутрішньосинтагменних пауз (t_k мс); 6) середньопазуальна тривалість (t_k мс).

Середня тривалість складу (СТС) кожної окремої синтагми обчислювалась за формулою:

$$t_s = \frac{t_\Sigma}{n}, \quad (1)$$

де t_s – середня тривалість складу (мс); t_Σ – загальна тривалість синтагми з урахуванням паузи (мс); n – кількість складів у синтагмі.

Результати підрахунку середньої тривалості складу в мовленні носіїв індійської англійської з урахуванням вікової і гендерної належності мовців, представлено на рис. 1.

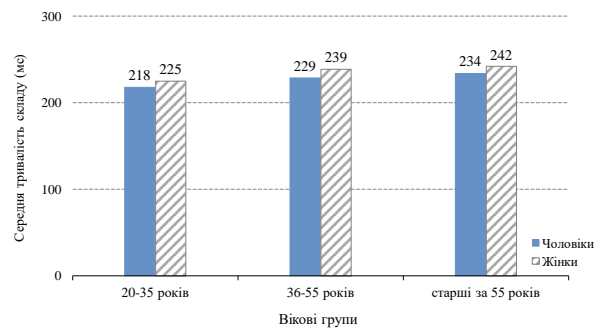

Рис. 1. Середня тривалість складу в мовленні носіїв індійської англійської

Зіставлення показників СТС за віковими групами свідчить про те, що найшвидший темп мовлення превалює в мовленні представників вікової групи 20–35 років, водночас чоловіче мовлення (СТС=218 мс) є швидшим за жіноче (СТС=225 мс). Повільнішим є мовлення жінок двох вікових груп (36–55 років та старші за 55 років) у порівнянні з чоловічим мовленням цих вікових груп. Дослідження показало, що найповільнішим у порівнянні з іншими віковими групами є мовлення представників вікової групи старші за 55 років. Отримані дані підтверджують результати зарубіжних досліджень, які свідчать про те, що мовлення людей старшого віку на 20–25% є повільнішим, ніж мовлення людей молодого покоління за інших рівних умов. До того ж, коли люди похилого віку говорять у звичному для них темпі, варіативність швидкості їх мовлення збільшується і стає більшою на 55% порівняно з показниками молодих мовців. Слід зазначити, що літні люди здатні збільшувати свою швидкість мовлення таким чином, щоб вона відповідала нормальній швидкості говоріння молодих людей, хоча зазвичай старше покоління розмовляє не так швидко [13].

Загальне враження прискореного, уповільненого чи нормального темпу мовлення пов'язано не тільки із середньою тривалістю складу, але й із паузальною насиченістю мовлення.

Аналіз паузальної насиченості проводився шляхом підрахунку коефіцієнта паузації та середньої тривалості пауз.

Під час визначення коефіцієнта паузації K_p оперуємо двома величинами: сумарною тривалістю звучання з урахуванням пауз, і сумарною тривалістю звучання без урахування пауз. Коефіцієнт паузації розраховувався за формулою:

$$K_p = \frac{t_\Sigma}{t_k} \quad (2),$$

де K_p – коефіцієнт паузації; t_{Σ} – сумарна тривалість звучання з урахуванням пауз; t_k – сумарна тривалість звучання без урахування пауз.

Результати дослідження коефіцієнта паузації та середньої тривалості пауз у мовленні носіїв індійської англійської представлено у таблиці 1.

Результати, наведені у таблиці 1, показують, що найбільш паузально насиченим є мовлення чоловіків вікової групи «старші за 55 років» ($K_p = 1,59$). Мовлення чоловіків цієї вікової групи також марковано більшою середньою тривалістю пауз, порівнюючи з іншими інформантами (747 мс). Найменш паузально насиченим є мовлення чоловіків, що належать до вікової групи «20–35 років» ($K_p = 1,25$). Загалом спостерігається тенденція збільшення коефіцієнту паузації та середньої тривалості пауз зі збільшенням віку носіїв індійської англійської.

Усі зафіксовані в мовленні носіїв індійської англійської паузи було класифіковано таким чином:

1) надкоротка пауза – до 200 мс; 2) коротка пауза – від 201 до 500 мс; 3) середня пауза – від 501 до 800 мс; 4) тривала пауза – від 801 до 1200 мс; 5) надтривала пауза понад 1200 мс.

Відсотковий розподіл пауз за тривалістю в мовленні носіїв індійської англійської трьох досліджуваних вікових груп представлено в таблиці 2.

Згідно з отриманими даними паузального розподілу, у мовленні інформантів вікової групи 20–35 років превалюють короткі паузи та паузи середньої тривалості (38% та 33% відповідно). У мовленні вікової групи 36–55 років найбільш рекурентними є паузи середньої тривалості (51%) як у межах цієї вікової групи, так і в порівнянні з мовленням інших вікових груп. Тривалі (20%) та надтривалі паузи (6%) домінують у мовленні старших за 55 років носіїв індійської англійської. Проміжною особливістю мовлення є також зменшення кількості надкоротких пауз із віком.

Таблиця 1

Темпоральні характеристики мовлення носіїв індійської англійської

Інформанти		Коефіцієнт паузації (у відносних одиницях)	Середня тривалість пауз (мс)
20–35 років	чоловіки	1,25	617
	жінки	1,35	627
36–55 років	чоловіки	1,47	683
	жінки	1,32	642
старші за 55 років	чоловіки	1,59	747
	жінки	1,45	690

Таблиця 2

Види пауз за тривалістю в мовленні носіїв індійської англійської

Види пауз	Розподіл пауз за тривалістю (%)		
	Вікові групи		
	20–35 років	36–55 років	старші за 55 років
Надкороткі	10	8	5
Короткі	38	28	32
Середні	33	51	37
Тривалі	15	9	20
Надтривалі	4	4	6

Проілюструємо вищезазначені темпоральні особливості в наведеному фрагменті мовлення 31-річного індійського маркетингового консультанта з Гайдарабаду (Індія) (рис. 2).

What I like about America, I think, is a sense of possibility. So very much seems like, you know, if you're smart, people are willing to give you a chance.

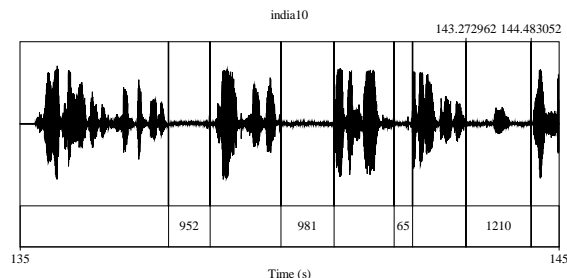

Рис. 2. Осцилограма вищенаведеного фрагменту

У наведеному 10 секундному фрагменті мовлення зафіксовано дві тривалі паузи (952 мс та 981 мс), одну надкоротку паузу (65 мс) та одну надтривалу паузу (1210 мс), одна з яких є заповненою. Коефіцієнт паузації становить 1,78, а середня тривалість пауз 802 мс. Через наявність тривалих та надтривалої пауз мовлення звучить впевнено та виважено. Паузи є логічними, за винятком однієї заповненої паузи хезитації, яка допомагає мовцю продовжити власну думку.

Висновки. На підставі проведеного аналізу темпоральних характеристик мовлення носіїв індійської англійської можна констатувати, що темп та паузація відіграють важливу роль у просодичному оформленні мовлення. Темпоральна організація мовлення носіїв індійської англійської характеризується найшвидшим темпом мовлення у представників вікової групи 20–35 років, повільнішим темпом мовлення жінок двох вікових груп, а саме: 36–55 років та старші за 55 років у порівнянні з чоловічим мовленням цих вікових груп; домінуванням коротких пауз у мовленні вікової групи 20–35 років, пауз середньої тривалості в мовленні вікової групи 36–55 років, тривалих та надтривалих пауз у мовленні старших за 55 років носіїв індійської англійської.

Література:

- Vijayalakshmi M., Babu M.S. Brief History of English Language Teaching in India. *International Journal of Scientific and Research Publications*. 2014. Volume 4. Issue 5. P. 1–3.
- Graddol D. *English Next India*. 2010. 128 p.
- Mehrotra R. A British Response to Some Indian English Uses. *English Today*. 2003. № 19(3). P. 19–25.
- Ethnologue: Languages of the world. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ethnologue.com/country/IN/languages>.
- Kachru B. *Indian English: A Sociolinguistic Profile of a Transplanted Language*. 1976. 52 p.
- Gargesh R. *Indian English: Phonology. A Handbook of Varieties of English*. 2008. P. 1–14 p.
- Sailaja P. *Dialects of English: Indian English*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. 172 p.
- International Dialect of English Archive. URL: <https://www.dialectsarchive.com>.
- Praat: doing phonetics by computer. URL: <https://www.fon.hum.uva.nl/praat>.
- Amerman J., Parnell M. Auditory Impressions of the Speech of Normal Elderly Adults. *British Journal of Communication Disorders*. 1990. № 25. P. 35–43.

11. Duchin S., Mysak E. Dysfluency and Rate Characteristics of Young Adult, Middle-aged, and Older Males. *Journal of Communication Disorders*. 1987. № 20. P. 245–257.
12. Levi S., Guttman A. Values and Attitudes of High-School Israeli Youth. Jerusalem: Centre for Social Studies, 1976. 46 p.
13. Benjamin B. Speech Production of Normally Aging Adults. *Seminars in Speech and Language*. № 18. 1997. P. 135–141.

Kharkova H. Temporal characteristics of English speech in India in different age groups

Summary. The article is devoted to the study of the temporal characteristics of India English, which is the second most widely spoken official language in India. After India gained independence in 1947, English language continues to play an important role in the life of Indian society: English is used in public administration, judiciary, business, mass media, science, education, and also serves as an intermediary language in the interpersonal communication of participants with different mother tongues. Moreover, it acts as a means of achieving socio-economic success. The ability to speak English is an indicator of prestige. The material of the research is audio recordings of spontaneous speech of Indian English speakers (20 recordings) of men and women belonging to

three age groups, namely: 20–35 years, 36–55 years, older than 55 years, residents of the city of New Delhi, cities of the states Tamil Nadu, Kerala, and other cities of India. The study was conducted taking into account gender and age factors. Instrumental analysis was carried out using the PRAAT 6.3.17 software package. The experimental material selected for analysis consists of audio recordings, which are presented on the official website of the International Dialects of English Archive. The instrumental analysis made it possible to determine such temporal parameters as the mean syllable duration, the pause ratio and the mean duration of pauses, as well as the distribution of different types of pauses in the Indian English speech. As a result of the study, it was concluded that the speech of representatives of the age group of 20–35 years is characterized by the fastest pace, a slower pace marks the speech of women of two age groups (36–55 years and older than 55 years) in comparison with the male speech of these age groups. Indian English speech of the representatives of 20–35 age group is abundant in short pauses, medium-length pauses dominate in the speech of the 36–55 old speakers, and long and ultra-long pauses in the speech of those who are over 55 years old.

Key words: Indian English, instrumental analysis, mean duration of pauses, pause ratio, age.